

به رحمت الهی، در برابر آنان نرم شدی و اگر خشن و سنگدل

بودی، از اطراف تو پراکنده می شدند.

پس آنها را ببخش و برای آنها آموزش بطلب و در کارها، با آنان

مشورت کن. اما هنگامی که تصمیم گرفتی، بر خدا توکل کن. زیرا

خداوند متوکلان را دوست دارد.

(آل عمران - ۱۵۹)

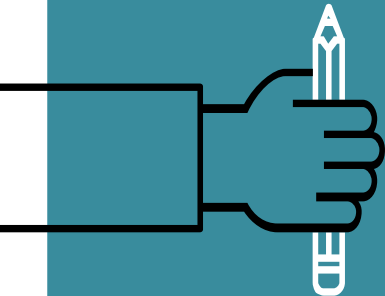
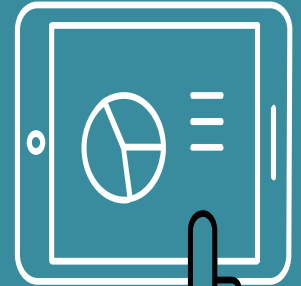
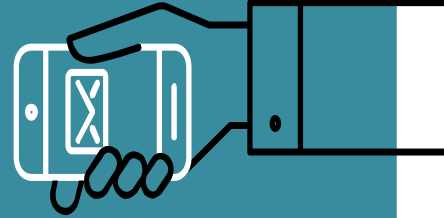
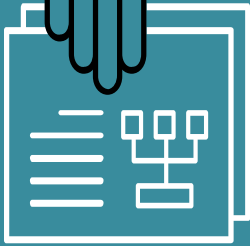




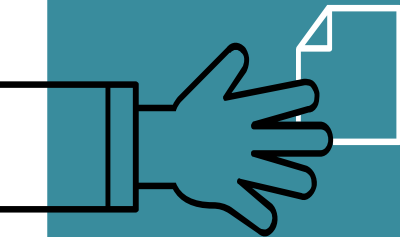
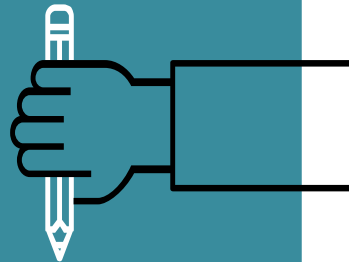
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

مروری بر مفهوم آزمایشگاه سیاستی

حامد نصیری
زمستان ۱۴۰۴



آزمایشگاه سیاستی چیست؟



سوال...

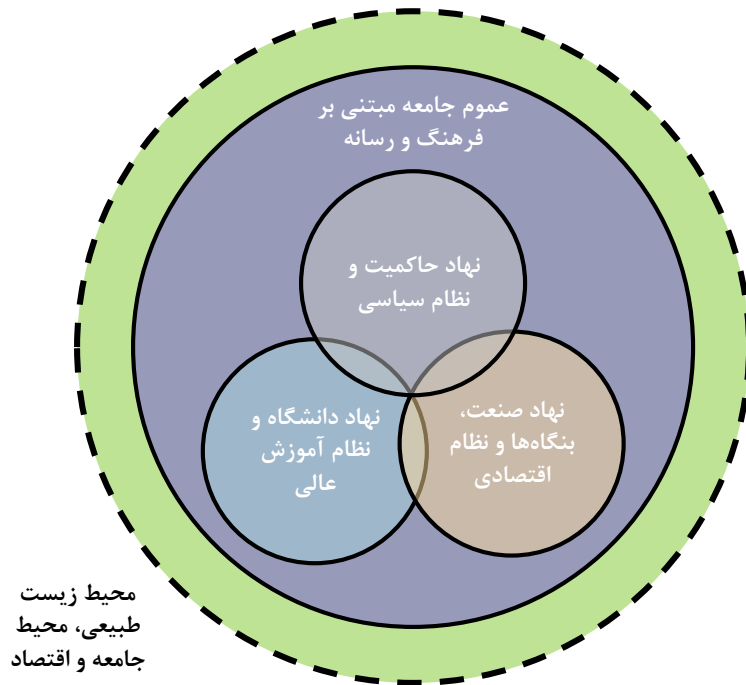
در جمعی افراد زیر حاضر هستند:

- ❖ یک سردار سپاه
- ❖ یک خانم راننده اسنپ
- ❖ یک استاد دانشگاه در رشته مهندسی پزشکی
- ❖ یک دختر دانشجوی مخالف نظام
- ❖ یک روحانی، پیش‌نماز مسجد محل
- ❖ یک پسر نسل زدی کلیمی

اگر بلند بگوییم «انرژی هسته‌ای!» در ذهن هر کدام این افراد چه تصویری نقش می‌بندد؟



مارپیچ پنج گانه برای توسعه پایدار (کارایانسی و همکاری، ۲۰۱۰)



مسیری که طی شده است

طراحی اسکاندیناویایی
با تاکید بر نقش مردم در
طراحی محصول
(دهه ۱۹۷۰)

جریان توسعه
شهرهای دیجیتال
(دهه ۱۹۹۰)

تاسیس Enoll
(۲۰۰۶)

جریان
آزمایش‌های
اجتماعی در اروپا
دهه ۱۹۸۰

ورود این جریان به
آمریکا و تغییر
رویکرد به
سرمایه‌داری
(دهه ۱۹۹۰)

استفاده از ظرفیت
آزمایشگاه‌ها برای
سیاست‌گذاری



ماهیت آزمایشگاه سیاستی

❖ در یک تعریف رایج، آزمایشگاه‌های سیاستی،

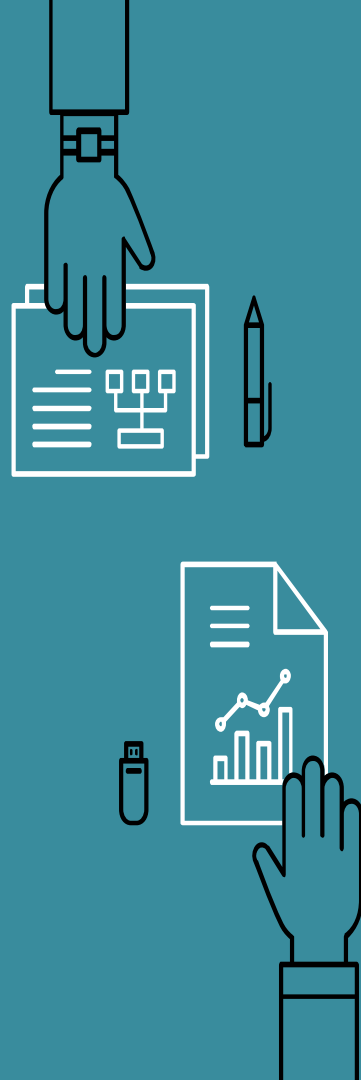
مکان‌هایی برای هم‌آفرینی سیاست‌های عمومی با

همکاری همه ذی‌نفعان و خصوصاً مردم متاثر از

سیاست‌ها معرفی می‌شوند.

❖ این تعریف اولیه قرابت معنایی زیادی با مفهوم

آزمایشگاه زنده (Living Lab) دارد.



آزمایشگاه زنده یعنی...



یک محیط شبیه‌سازی شده برای تحقیق



آزمایشگاهی

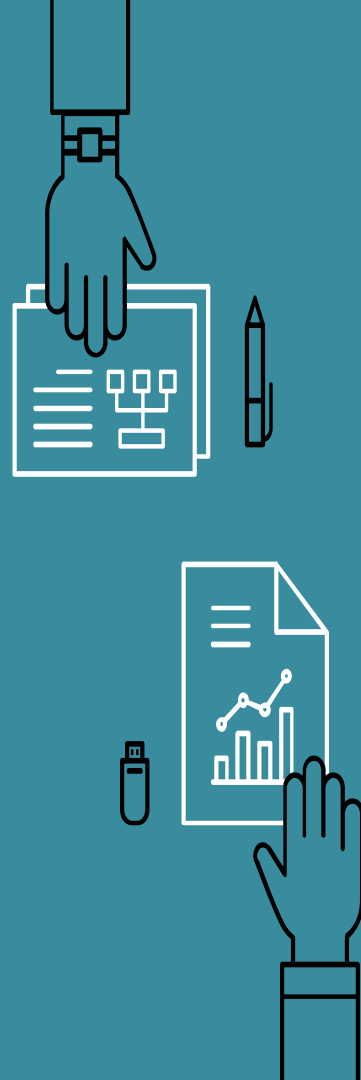


یک فضای آزمایشگاهی برای هم‌آفرینی

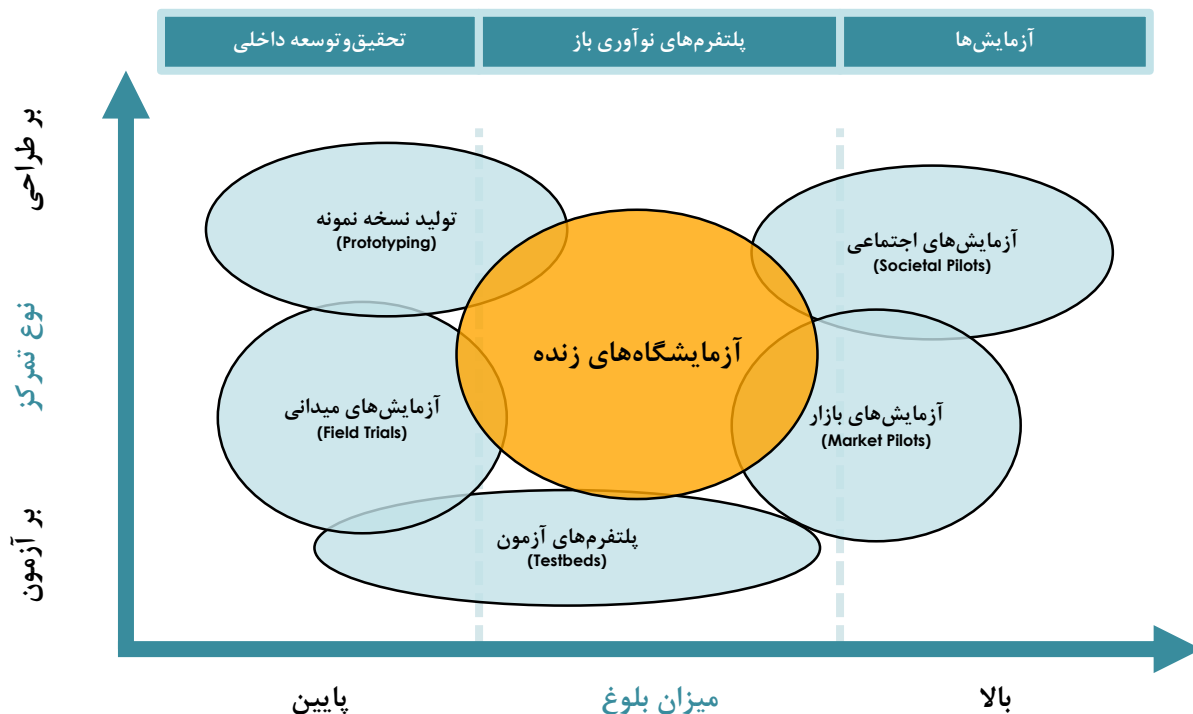
تعریف

آزمایشگاه‌های زنده (فولستاد، ۲۰۰۸)

ویژگی	حوزه
❖ اکتشاف ❖ هم‌آفرینی ❖ ارزیابی ❖ آزمایش فنی	نقش آزمایشگاه زنده
❖ بستر قابل لمس برای کاربران ❖ محیط مشابه با جهان واقعی	بافتار آزمایشگاه زنده
❖ میان مدت و بلند مدت ❖ مقیاس بزرگ	ویژگی تحقیقات آزمایشگاه زنده



آزمایشگاه زنده به عنوان یک روش تحقیق (بالون و همکارانش، ۲۰۰۵)

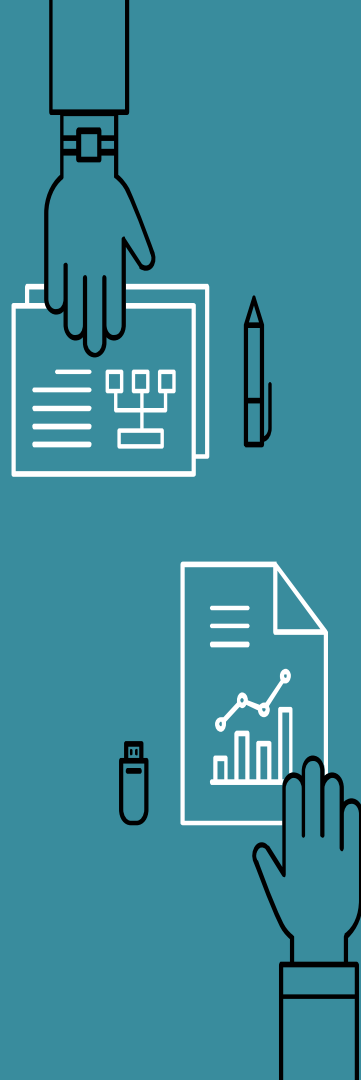


ماهیت آزمایشگاه سیاستی

▶ در دسته دیگری از تعاریف، نگاهی عمیق‌تر به کاربرد آزمایشگاه سیاستی شده و به مفهوم ریشه‌ای‌تر «سیاست‌گذاری باز» به عنوان فلسفه وجودی این آزمایشگاه‌ها اشاره می‌شود.

▶ سیاست‌گذاری باز به طور معمول شامل اقدامات مربوط به داده‌های باز، مشارکت شهروندان و ذی‌نفعان و تأمین منابع مالی انبوه برای طراحی سیاست‌ها، برنامه‌ها و خدمات، با توجه به جنبه‌های مختلف چرخه‌ی سیاستی و ابزارها و فرایندهای مختلف خاص آن‌ها است.

▶ در این تعریف عمیق‌تر، آزمایشگاه‌های سیاستی یکی از ابزارهای مورد استفاده در حوزه سیاست‌گذاری باز تعریف می‌شوند که عملاً هدف آنها باز کردن مرزهای حوزه سیاست‌گذاری و استفاده از منابع بیرونی برای این هدف است.

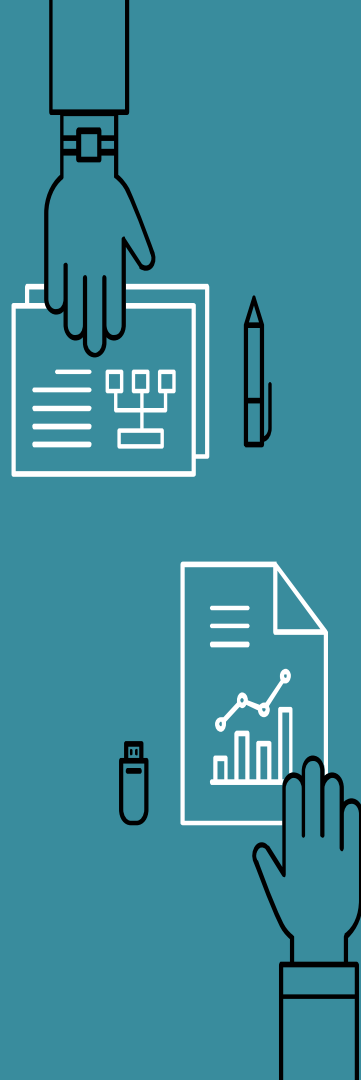


ماهیت آزمایشگاه سیاستی

▶ تعبیر دیگری از آزمایشگاه‌های سیاستی قابل ارائه است که در آن، بر اهمیت کاهش شکاف میان سیاست پژوهان، سیاست‌ورزان و سیاست‌گذاران تاکید می‌شود.

▶ بدیهی است که یکی از برجسته‌ترین روش‌های ایجاد پیوند میان این دو، استفاده از رویکردهای مربوط به سیاست‌گذاری باز و به شکل خاص استفاده از ظرفیت هم‌آفرینی در آزمایشگاه‌های زنده است.

▶ اما در این تعریف عمیق از آزمایشگاه‌های سیاستی، این رویکردها تنها روش اتصال این دو نیستند و عملاً هر رویکردی که بتواند منجر به کاهش این شکاف شود، در آزمایشگاه سیاستی برای بحث موضوعیت دارد.

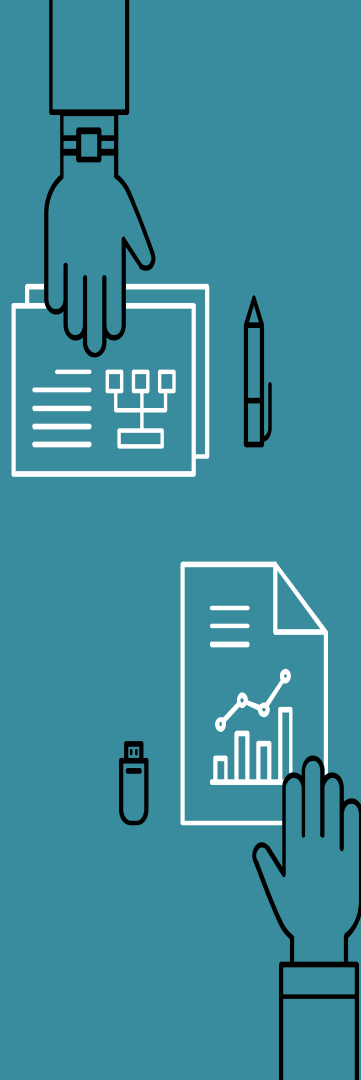
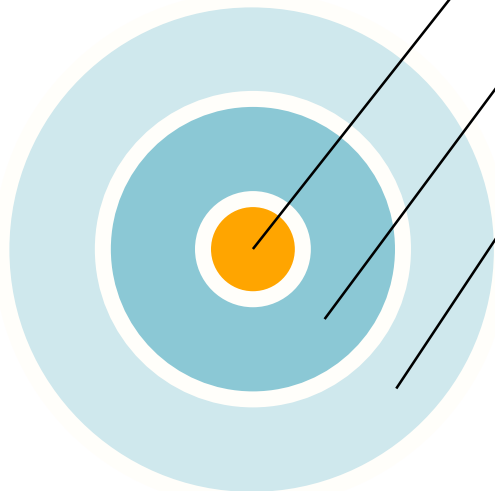


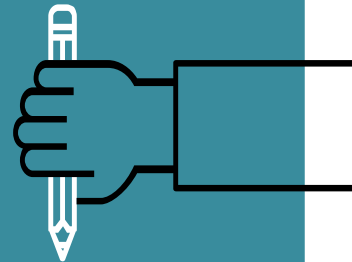
فریب واژه «آزمایشگاه» را نخوریم!

آزمایشگاه سیاستی به مثابه
رویکردی برای کاهش شکاف
میان سیاست‌پژوهان،
سیاست‌ورزان و سیاست‌گذاران

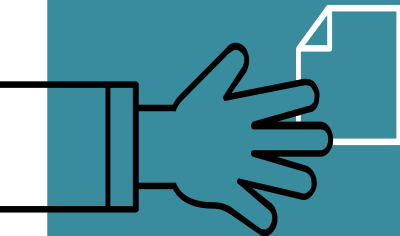
آزمایشگاه سیاستی به مثابه
ابزاری برای سیاست‌گذاری باز

آزمایشگاه سیاستی به مثابه نوعی
از آزمایشگاه زنده برای هم‌آفرینی
برنامه‌های سیاستی





جریان‌های تحقیقاتی در آزمایشگاه سیاستی



هم آفرینی سیاستی (آزمایشگاه زنده)

خوشه ابزارهای
مبتنی بر
استفاده از
فضای مجازی

خوشه ابزارهای
مبتنی بر
تکنیک‌های
قلم-کاغذی

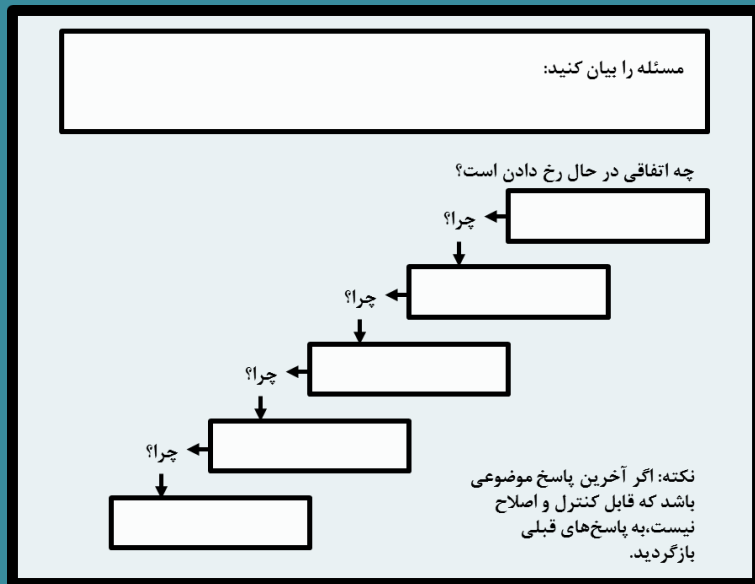
خوشه ابزارهای
مبتنی بر
مصاحبه و
گفتگو

خوشه ابزارهای
رویداد محور

خوشه ابزارهای
مبتنی بر
ساخت
پیش‌نمون

تکنیک «۵ چرا؟» یک ابزار گفتگو محور

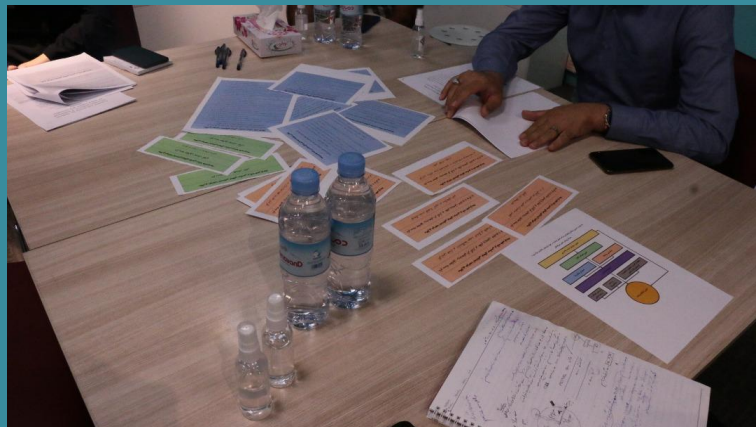
- i. مسئله برای گروه شفاف شود.
- ii. اولین چرا؟ پرسیده شود.
- iii. تا ۴ چرا دیگر این سوال ادامه پیدا کند و روابط والد-فرزندی پیگیری شود.
- iv. برای دلایل ریشه‌ای تصمیمات اصلاحی اتخاذ شود.





سafari شواهد یک ابزار قلم-کاغذی

- i. تمام شواهد جمع آوری شوند.
- ii. مشاهده شواهد آسان شود.
- iii. شواهد به نمایش گذاشته شود.
- iv. تقسیم وظایف انجام شود.
- v. به تمام اعضا باز خورد ارائه شود.





جام سیاستی یک ابزار رویداد محور

رویدادهایی مثل جایزه
پُل یا هکاتون‌های
سیاستی با هدف
ایده‌پردازی و شناسایی
تیم‌های مستعد برگزار
می‌شوند.



جمع‌سپاری یک ابزار مبتنی بر فضای مجازی

فضای مجازی امکان
دسترسی به منابع بیرونی
و بهره‌برداری از نظرات
جمعی را فراهم می‌کند.





پیش‌نمون‌ها برای آزمایش سیاست

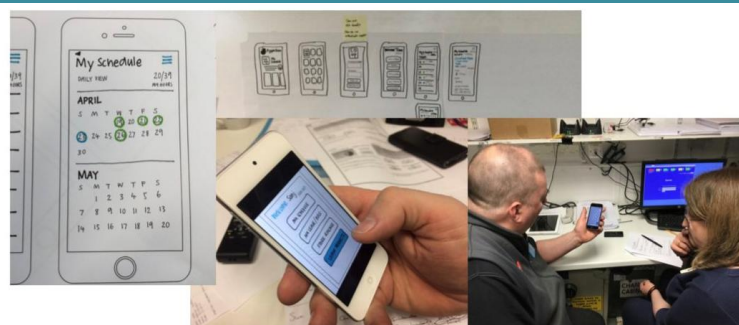
پیش‌نمون‌ها فقط از انواع

رومیزی نیستند و مثلاً

می‌توان یک «تجربه

کاربری» را پروتوتایپ

کرد.



سیاست گذاری داده پشیران

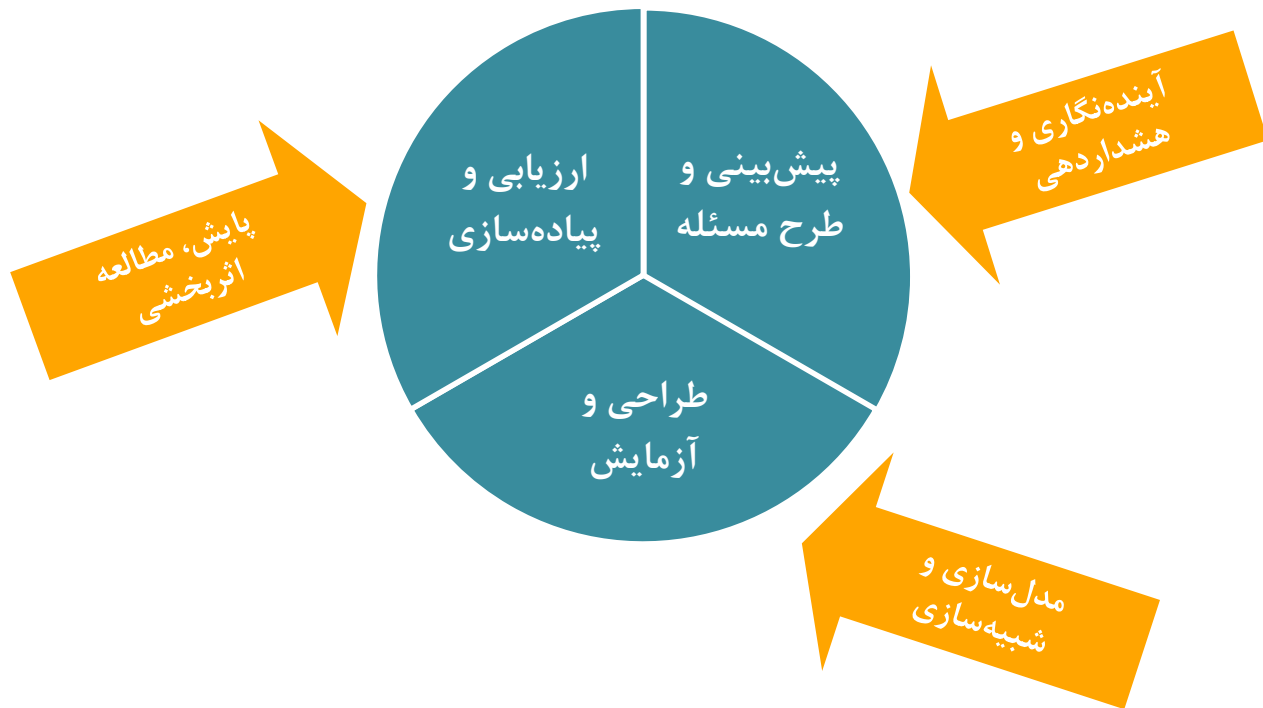
تحلیل
شبکه های
اجتماعی

شبیه سازهای
رایانه ای

بصری سازی
داده ها

کارت های
ابزار داده

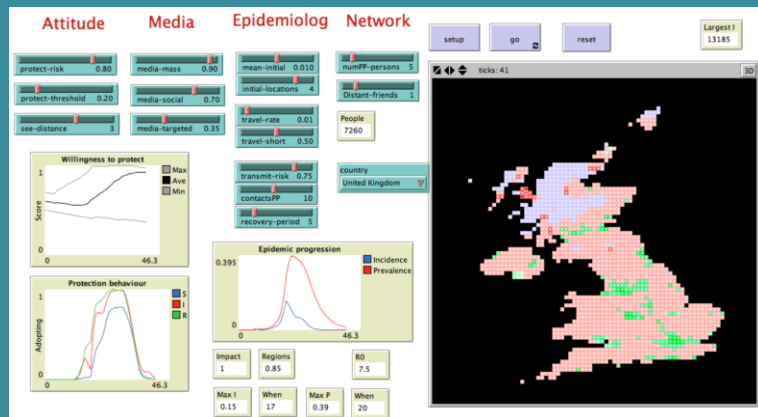
منطق استفاده از داده در سیاست‌گذاری (فنونسترا و کوترنیک، ۲۰۱۷)





شبیه‌سازهای رایانه‌ای

از شبیه‌سازهای رایانه‌ای
برای تحلیل شرایط در
مواردی که سیستم
پیچیدگی یا ریسک بالا
داشته باشد استفاده
می‌شود.



بینش رفتاری

علوم
اعصاب
شناختی

نقشه‌یابی
ذهنی
شناختی

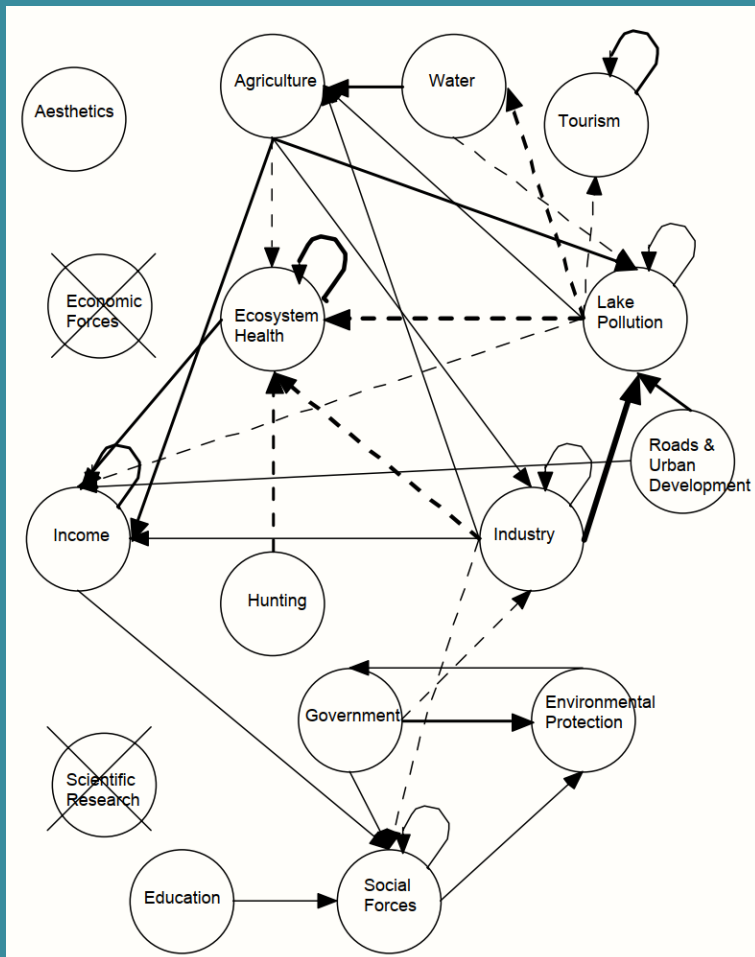
سفرنگاری

خلق
پرسونا

قوم‌نگاری

نقشه‌های شناختی

- i. شفاف‌سازی درباره اهداف و اطلاعات مورد نیاز
- ii. تعیین نحوه گردآوری داده‌ها
- iii. دریافت اطلاعات مورد نیاز
- iv. ساخت نقشه مفهومی اولیه
- v. ساخت نقشه اجماعی
- vi. آزمایش، تفسیر و روایی‌سنجی



بازی‌های جدی

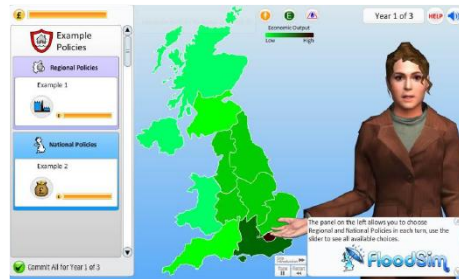
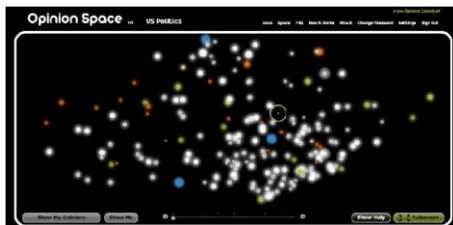
برای
برجسته‌سازی و
مشروعیت بخشی

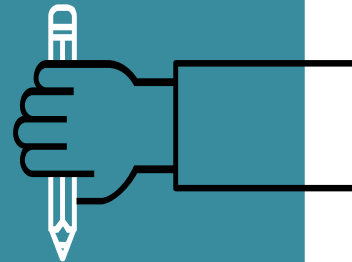
برای
گردآوری
داده

برای آموزش

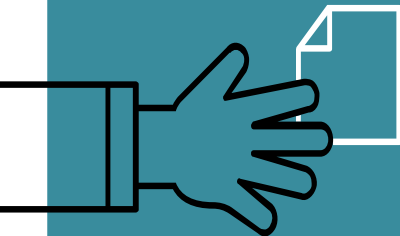
برای طراحی،
تحلیل و
آزمون

بازی جدی برای آموزش، گردآوری داده، تحلیل و آزمون، برجسته سازی و مشروعیت بخشی





آزمایشگاه سیاستی برای علم، فناوری و نوآوری





مردم و فناوری

پُل‌های قد کوتاهی که
رابرت موزز در دهه‌های
۱۹۲۰ تا ۱۹۷۰ در نیویورک
با هدف جلوگیری از ورود
اقلیت‌های نژادی به
مناطق مرفه
سفیدپوستان می‌ساخت،
مصدق بارزی از **برساخت**
اجتماعی فناوری هستند.



چرا برای ما مهم است؟

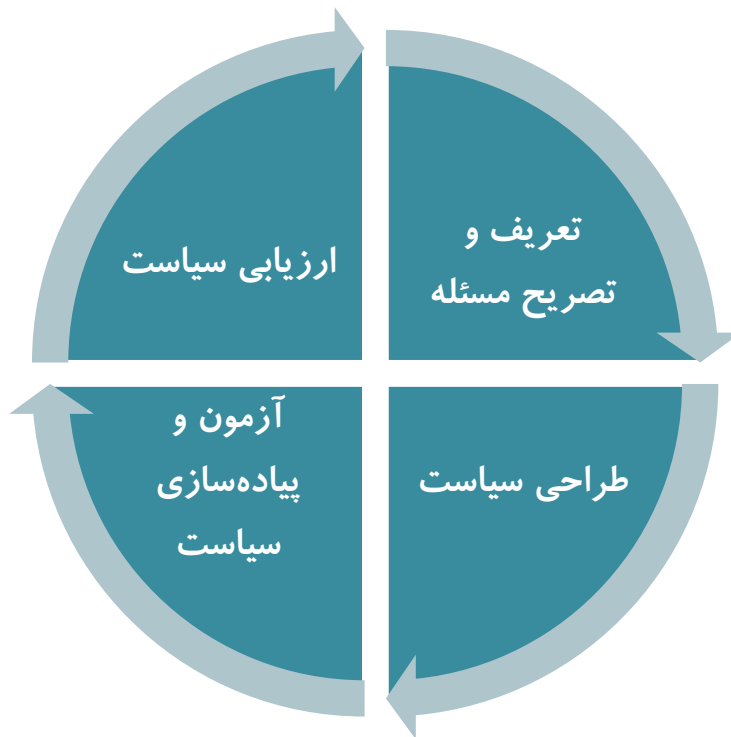
کولمن و همکارانش (۲۰۱۰) نظام نوآوری را به پیست رقاصی تشبیه می‌کنند که سه رقصنده شامل نظریه پرداز نوآوری، سیاست‌گذار نوآوری و سیاست‌ورز نوآوری باید در آن پیست با هماهنگی مداوم در کنار یکدیگر نمایش دقیقی را به اجرا بگذارند.



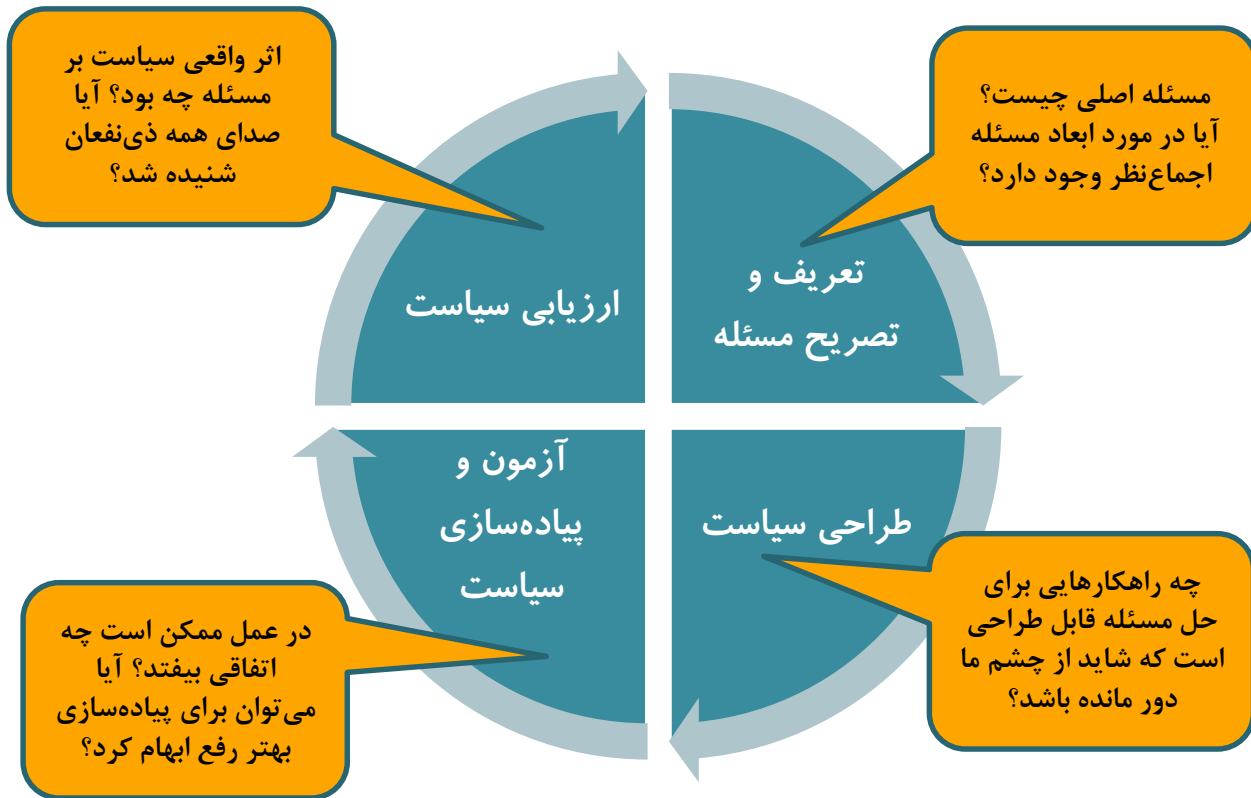
تفاوت‌ها

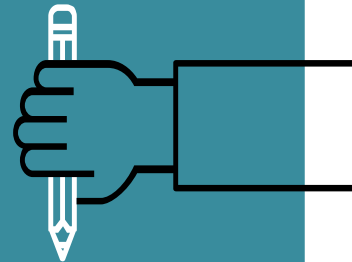
آزمایشگاه‌های سیاستی عمومی	آزمایشگاه سیاستی تخصصی علم، فناوری و نوآوری	
مسائل عمدتاً شهری	سیاست‌های علم، فناوری و نوآوری	حوزه
مردم و سیاست‌گذاران عمومی	دانشگاهیان، پرکیشنرها و پژوهشگران حوزه STI	مخاطبین
کاهش شکاف میان مردم و مسئولین	کاهش شکاف میان ذی‌نفعان حوزه سیاست‌گذاری	هدف

چرخه عمومی سیاست گذاری



منطق مداخله آزمایشگاه سیاستی





برای ارتباط بیشتر با ایمیل
hamednasiri89@gmail.com

در ارتباط باشید

با تشکر از توجه شما 😊

